

Reactie van de Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd (BGZJ) op de Ministeriële Regeling Woonplaatsbeginsel

De wetwijziging voor het woonplaatsbeginsel beoogt o.a. een vereenvoudigde (financieel) administratieve afhandeling van geleverde zorg door de aanbieder en de verantwoordelijke gemeente. In de wet is in artikel 8.2.1, eerste lid opgenomen dat de gemeente een aanbieder binnen een redelijke termijn informeert over de financieel verantwoordelijke gemeente. Dit is belangrijk vanwege de volgende uitgangspunten:

- De benodigde zorgverlening aan een jeugdige moet kunnen starten na uiterlijk twee weken;
- Een zorgaanbieder moet binnen deze termijn weten dat hij de verleende en/of de te verlenen zorg vergoed krijgt en door wie.

In de Ministeriële Regeling Woonplaatsbeginsel is de redelijke termijn daarom gespecificeerd tot twee weken. Uit de toelichting blijkt dat aan de aanbieder binnen twee weken uitsluitend gegeven moet worden welke gemeente verantwoordelijk is. De gemeente waar de aanbieder het informatieverzoek heeft ingediend, is daarvoor verantwoordelijk, dus ook als die gemeente zelf niet verantwoordelijk blijkt te zijn.

Voor de BGZJ is het nog de vraag of met deze regeling voldoende zekerheid wordt gegeven dat aanbieders tijdig zorg kunnen starten (omdat zij binnen twee weken te horen krijgen dat verleende zorg/te verlenen zorg vergoed wordt en door wie). Want wat gebeurt er als gemeenten het niet eens zijn met elkaar of niet (tijdig) over de benodigde gegevens (o.a. start verblijf) beschikken? Ontvangen aanbieders dan een (tijdelijke?) toezegging binnen twee weken welke gemeente de zorg betaalt? Dit zijn vragen en signalen die wij als BGZJ eerder kenbaar hebben gemaakt, maar de vragen en daarmee onze zorgen over de uiteindelijke uitvoering zijn nog niet (volledig) beantwoord.

De BGZJ heeft daarom op basis van deze regeling onvoldoende vertrouwen dat aanbieders voor jeugdhulp met verblijf via wettelijke verwijzers in verreweg de meeste gevallen tijdig een toewijzing voor zorg zullen ontvangen. Dat heeft vooral te maken met het ontbreken van centrale landelijke informatie over de start van jeugdhulp met verblijf. Daardoor kan het lastig zijn om binnen twee weken te bepalen welke gemeente verantwoordelijk is. De BGZJ ziet daarom graag in de regeling opgenomen dat als de verantwoordelijke gemeente niet kan worden vastgesteld binnen twee weken, de gemeente waar de aanbieder het informatieverzoek heeft ingediend automatisch (tijdelijk) verantwoordelijk wordt en (tijdelijk) de rekening betaalt. Als de verantwoordelijke gemeente definitief is vastgesteld kunnen de gemeenten onderling verrekenen, zoals ook in de regeling is opgenomen voor de gevallen waarin de vaststelling uiteindelijk niet goed blijkt te zijn.

Als het wettelijk gezien nog niet mogelijk zou zijn om dit in de regeling op te nemen, pleit de BGZJ voor een convenant tussen gemeenten waarin deze werkwijze wordt bevestigd om aanbieders toch comfort bij de regeling te geven. Een convenant kan immers gebruikt worden om zaken die (nog?) niet in wet- en regelgeving opgenomen kunnen worden onderling af te spreken.

De bestuurlijke afspraken die de BGZJ op 1 juli 2021 heeft kunnen maken met VNG en VWS nemen een deel van onze zorgen weg (zie bijlage en <https://bit.ly/38mkjRZ>). Met name doordat we hebben afgesproken dat gemonitord wordt in hoeverre aanbieders binnen twee weken te horen krijgen welke gemeente verantwoordelijk is en in hoeverre aanbieders te maken krijgen met een gemeente die door een andere gemeente als zijnde verantwoordelijk is aangewezen, maar deze verantwoordelijkheid desondanks betwist. Ook is afgesproken dat op basis van de monitorgegevens besloten kan worden tot vereenvoudigen van het uitzoekwerk, het maken van aanvullende afspraken met gemeenten en/of het aanscherpen van wet- en/of regelgeving.

Verder is het goed om in de toelichting expliciet op te nemen dat de regeling niets afdoet aan de termijn van vijf dagen (zoals opgenomen in het Standaard Administratie Protocol) waarbinnen op een verzoek tot toewijzing (iJW 315) gereageerd moet worden met een (iJW 301) als de gemeente die het informatieverzoek heeft ontvangen inderdaad financieel verantwoordelijk is. Mocht het onderzoeken complex zijn dan heeft de gemeente twee weken om het uit te zoeken en kan de gemeente ondertussen (binnen 5 dagen) de aanbieder informeren dat ze tijd nodig hebben om dit uit te zoeken (iJW 319).

Tekstuele opmerkingen:

- 4^e pagina, 1^e alinea, laatste zin: *“De gemeente die verantwoordelijk is voor de jeugdhulp stuurt **in de regel vervolgens** een toewijzing hiervoor naar de desbetreffende aanbieder.”*

“In de regel” moet hieruit. Gemeente die verantwoordelijk is voor de jeugdhulp stuurt een toewijzing.

- 5^e pagina onder materiele controle, laatste zin: *“In deze regeling wordt opgenomen dat facturen naar aanleiding van verrekeningen tussen gemeenten eveneens kunnen worden meegenomen bij de formele controle.”*

“**formele controle**” moet zijn “materiële controle”.

Bijlage: Inhoud van de Handreiking ‘Tijdig vaststellen verantwoordelijke gemeente op grond van het nieuwe woonplaatsbeginsel voor jeugdzorg’, zoals vastgesteld in het Bestuurlijk Overleg Rijk-VNG-BGZJ op 1 juli 2021

Inleiding

Vanaf 1 januari 2022 treedt de Wet wijziging woonplaatsbeginsel jeugd in werking. In de ministeriele regeling die bij deze wetwijziging hoort, is een termijn opgenomen van maximaal twee weken voor het vaststellen en bevestigen welke gemeente verantwoordelijk is voor een bepaalde cliënt. Het vaststellen en bevestigen wordt gedaan door gemeenten. In deze notitie staat wat deze maximale termijn betekent in de praktijk, hoe kan worden gestimuleerd dat die termijn gehaald wordt, hoe kan worden bewaakt dat die termijn niet (structureel) wordt overschreden en welke maatregelen er dan kunnen worden genomen.

Uitgangspunten 2-weken termijn

De reden dat deze termijn is gekozen voor het uitzoeken welke gemeente verantwoordelijk is voor de jeugdzorg, heeft te maken met de volgende uitgangspunten:

1. De benodigde zorgverlening aan een jeugdige moet kunnen starten na uiterlijk twee weken;
2. Een zorgaanbieder moet binnen deze termijn weten dat hij de verleende en/of de te verlenen zorg vergoed krijgt en door wie.

Uitleg begrip ‘tijdigheid’

De maximale termijn van twee weken waarbinnen duidelijk moet zijn welke gemeente verantwoordelijk is voor de jeugdzorg¹ aan een specifieke jeugdige, start op het moment dat een aanbieder of gecertificeerde instelling (GI) een gemeente benadert met een 'verzoek om informatie'. In de praktijk wordt hiervoor het digitale 'verzoek om toewijzing' (VOT) gebruikt (JW315)². Dit gebeurt in situaties waarbij sprake is van een verwijzing door een arts of een uitspraak van een rechter. Als de toegang via een gemeente verloopt, bijvoorbeeld een sociaal wijk- of jeugdteam, dan kan die gemeente de zorg direct toewijzen aan één of meer aanbieders.

Als de jeugdige niet door een gemeente wordt aangemeld, ontvangt deze gemeente dus eerst een verzoek om toewijzing. Een zorgaanbieder stuurt dit verzoek naar de gemeente waarvan hij, op grond van bij hem beschikbare informatie, denkt dat deze verantwoordelijk is voor de jeugdzorg. In het Standaard administratieprotocol (SAP) is bepaald dat een gemeente binnen 5 werkdagen moet reageren op dit verzoek met een toewijzing (JW301) aan de zorgaanbieder óf met een antwoordbericht (JW319) dat de gemeente zelf niet verantwoordelijk is en gaat onderzoeken welke gemeente dat wel is. Uiterlijk twee weken na ontvangst van het verzoek om toewijzing/informatie, geeft de betreffende gemeente door welke gemeente wel verantwoordelijk is voor de jeugdzorg. De zorgaanbieder kan vervolgens aan die gemeente om een zorgtoewijzing vragen.

Maatregelen die de VNG neemt om tijdigheid bij gemeenten te bevorderen

Om te stimuleren dat gemeenten binnen twee weken hun onderzoeksplicht kunnen afronden, neemt de VNG in de tweede helft van dit jaar (2021) de volgende maatregelen. De uitvoering van deze maatregelen is neergelegd bij het Ketenbureau i-Sociaal Domein, dat de invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel ondersteunt.

¹ In deze notitie wordt het woord 'jeugdzorg' gebruikt, waarmee bedoeld wordt: jeugdhulp, jeugd-beschermingsmaatregel of jeugdreclassering.

² In deze notitie wordt de term 'verzoek om toewijzing' gebruikt omdat dit tevens een informatieverzoek inhoudt.

- Er wordt een factsheet gepubliceerd met daarin een beslisboom voor het in de praktijk toepassen van het nieuwe woonplaatsbeginsel.
- In deze factsheet worden gemeenten gewezen op de absolute noodzaak dat de gemeente die het onderzoek naar de verantwoordelijke gemeente uitvoert, het resultaat van dat onderzoek, mét onderbouwing, deelt met de verantwoordelijke gemeente om te voorkomen dat die gemeente het onderzoek zelf moet herhalen. De zorgaanbieder moet ervan uit kunnen gaan dat het resultaat van het onderzoek is gedeeld met de verantwoordelijke gemeente.
- Bij herhaling wordt het belang van het zo snel mogelijk vaststellen van de verantwoordelijke gemeente gecommuniceerd, via alle daarvoor beschikbare kanalen (nieuwsberichten, Webinars, regiobijeenkomsten, via de regioadviseurs e.d.) en op de daarvoor geëigende plaatsen (websites Ketenbureau, VNG, Jeugdzorg Nederland en VWS);
- Er is een helpdesk voor het beantwoorden van vragen van gemeenten en zorgaanbieders. Die helpdesk bestaat uit de 'Groep Woonplaatsbeginsel Jeugd' (platform/community voor alle betrokkenen) en de mailbox en het telefoonnummer van het Ketenbureau en de regioadviseurs.

Signaleren, evalueren en interveniëren

In het eerste halfjaar van 2022 kunnen zorgaanbieders bij het Ketenbureau een melding doen als ze:

- niet binnen twee weken te horen hebben gekregen welke gemeente verantwoordelijk is, als antwoord op een informatieverzoek (verzoek om toewijzing);
- te maken krijgen met een gemeente die door een andere gemeente als zijnde verantwoordelijk is aangewezen, maar deze verantwoordelijkheid desondanks betwist.

Deze melding kan per e-mail worden gedaan (ketenbureau@i-sociaaldomein.nl) of telefonisch bij een regioadviseur. Op elke melding wordt binnen 2 werkdagen gereageerd door de regioadviseur. De regioadviseur neemt contact op met de zorgaanbieder en de betreffende gemeente om te achterhalen wat de oorzaak is van het overschrijden van de termijn. Vervolgens treedt hij/zij op als bemiddelaar richting een oplossing. Het resultaat van deze interventie wordt gemeld bij het Ketenbureau i-Sociaal Domein.

Het Ketenbureau fungeert gedurende de eerste helft van 2022 als centraal meldpunt voor knelpunten in het nieuwe woonplaatsbeginsel jeugdhulp. Alle meldingen, de interventies en het resultaat daarvan, worden bijgehouden zodat er inzicht gaat ontstaan in de aard en omvang van het overschrijden van de 2-weeken termijn en het verloop daarvan door de tijd. Deze informatie wordt geëvalueerd op de volgende momenten:

- in het eerste kwartaal na afloop van elke maand (begin februari, begin maart en begin april);
- na het tweede kwartaal (eind juni).

Door de meldingen gedurende deze periode te volgen, wordt duidelijk hoe vaak en bij welke gemeenten de termijn van twee weken wordt overschreden, waarom deze termijn wordt overschreden en in welke situaties. Deze informatie kan voor het sturingsoverleg c.q. bestuurlijk overleg tussen VWS, VNG en Jeugdzorg Nederland (namens de jeugdzorgbranches) aanleiding zijn om maatregelen te treffen, zoals het vereenvoudigen van het uitzoekwerk, het maken van aanvullende afspraken met gemeenten en/of het aanscherpen van wet- en/of regelgeving.

Als daar aanleiding voor is, wordt het meldpunt voortgezet gedurende een langere periode zodat ook het effect van de genomen maatregelen geëvalueerd kan worden.

Naast dit specifieke, tijdelijke, meldpunt voor problemen die te maken hebben met de invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel, blijft de mogelijkheid bestaan dat een zorgaanbieder of GI zich met andere problemen of vraagstukken richt tot een regioadviseur. Ook blijft het mogelijk dat twee gemeenten die het niet eens worden over wie verantwoordelijk is voor de in te zetten jeugdzorg, hun

geschil voorleggen aan de Geschillencommissie Sociaal Domein³. In dat geval past het gemeenten om onderling een regeling te treffen die ertoe leidt dat de zorgverlening al wel kan starten en zorgaanbieders worden betaald.

---

³ De weg naar deze geschillencommissie staat in principe ook open voor GI en aanbieders van jeugdhulp.